

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення виконавчого комітету
міської ради
03 листопада 2022 року № 546

ПРОГРАМА
ПІДТРИМКИ НАРОДЖУВАНOSTІ У МІСТІ ЧЕРНІГОВІ
НА 2023-2027 РОКИ

м. Чернігів
2022

ЗМІСТ

	стор.
1. Паспорт Програми	3
2. Визначення проблеми, на розв'язання якої спрямована Програма	3
3. Мета Програми	5
4. Основні напрямки реалізації Програми	5
5. Джерела фінансування Програми	6
6. Порядок фінансування Програми	6
7. Очікуваний результат Програми	7
8. Контроль за виконанням Програми	8

1. Паспорт Програми

ПАСПОРТ **Програма підтримки народжуваності у місті Чернігові** **на 2023-2027 роки**

1.	Ініціатор розроблення Програми	Чернігівський міський голова
2.	Розробник Програми	Відділ звернень громадян Чернігівської міської ради
3.	Відповідальний виконавець Програми	Виконавчий комітет Чернігівської міської ради: - відділ звернень громадян Чернігівської міської ради; - відділ обліку та звітності міської ради
4.	Учасники Програми	Чернігівська міська рада, фінансове управління Чернігівської міської ради
5.	Термін реалізації Програми	2023-2027 роки
6.	Загальний обсяг фінансових ресурсів, необхідних для реалізації Програми	Визначається щороку при затвердженні бюджету Чернігівської міської територіальної громади на відповідний рік

2. Визначення проблеми, на розв'язання якої спрямована Програма

Програма підтримки народжуваності у місті Чернігові на 2023-2027 роки (надалі - Програма) розроблена відповідно до статті 91 Бюджетного кодексу України, статей 34, 40, 52 Закону України “Про місцеве самоврядування в Україні”.

За останні роки в Україні в цілому та в Чернігові, зокрема, демографічна ситуація вкрай загострилась і, незважаючи на певні позитивні зрушення, залишається впродовж вже десятиліття складною і несприятливою. Українців вже не 52 мільйони, це вже загальновідомо. За оцінкою Державної служби статистики України, станом на 1 січня 2021 року чисельність наявного населення України включаючи тимчасово окуповані території Донецької і Луганської областей та Автономну Республіку Крим з містом Севастополь становить 43 544 250 осіб. На 1 січня 2022 року — 41 167 335 чоловік.

Серед глобальних чинників скорочення чисельності населення головним є низький рівень народжуваності, що вже тривалий час навіть не забезпечує простого відтворення населення.

Україна почала втрачати населення наприкінці 90-х років. Кількість людності в Україні 2001 року в порівнянні з 1993 роком скоротилася на 7,2 %. На початку XXI століття кількість населення України скорочується й далі, у 2001—2013 роках — зменшилася на 6 %, у період з 2013 по 2021 роки — зменшилася на 8,6 %. Чисельність українців продовжує і на далі стабільно зменшуватися, народжуваність 2022 року становить 13,1 ‰ (189-те місце у світі), смертність — 12,7 ‰ (9-те місце у світі), природний приріст — +0,4 % (207-ме місце у світі). Крім того, населення в Україні катастрофічно старіє.

Низький рівень народжуваності є одним з факторів, через які Україна щорічно посідає непочесні місця в першій п'ятірці списку країн з найбільшими темпами природного скорочення населення.

Частину сімейних проблем повинні вирішувати соціальні виплати. Основною виплатою, пов'язаною із поповненням сім'ї, є допомога при народженні дитини. Обсяг цієї допомоги в останній час неухильно збільшувався: з 200 грн (станом на 01.01.2002р.) до 41 тис. 280 грн (з 01.07.2014 р.).

Незмінною залишається думка: збільшення обсягів соціальних виплат - це тільки започаткування великої комплексної і цілісної політики, яка врешті-решт позитивно вплине на демографічну ситуацію. А статись це може тільки за однієї умови - збереження та нарощування темпів соціально-економічного розвитку та комплексної допомоги сім'ям з дітьми.

Здійснюючи оцінку результативності важелів державної демографічної політики за відносними показниками, слід зробити висновок, що найбільших успіхів досягли країни, які змогли побороти негативні тенденції у своїй демографії. Так, в Данії, наприклад, спостерігалось природне зменшення населення в 1981-1988 роках, а з 1989 спостерігається стабільний приріст. У Швеції природне збільшення населення почалось з 2002 року після п'ятирічного перевищення смертності над народжуваністю, що спостерігалось з 1997 року. Великобританія мала найбільші демографічні проблеми в 1976-1978 роках минулого століття, а, починаючи з 1979, має стабільне природне збільшення населення. У той час, як система високого рівня соціального забезпечення через високі податки добре працює на підвищення фертильності у Франції і скандинавських країнах, такі самі заходи не дають очікуваного ефекту в Німеччині.

Сьогодні наявність дітей в сім'ї залишається перепорою для досягнення нею матеріальної стабільності. До досягнення дитиною 3-х років сім'я не тільки несе додаткові витрати у зв'язку зі своїм поповненням, але й недоотримує кошти через те, що один із її працездатних членів (найчастіше - мати дитини) вимушений тимчасово припинити трудову діяльність, а щомісячні виплати на дитину до 3-х років навіть не покривають її прожитковий мінімум.

Статистичні дані щодо демографічної ситуації у місті Чернігові в 2019-2021 роках (згідно з даними Головного управління статистики у Чернігівській області).

Показник	2019 рік	2020 рік	2021 рік
Народжуваність (абсолютне число/показник на 1 тис. населення)	1900/6,6	1846/6,5	1689/5,9
смертність (абсолютне число/показник на 1 тис. населення)	3674/12,8	4066/14,2	4531/16,0
співвідношення динаміки народжуваності та смертності (абсолютне число/показник на 1 тис. населення)	-1774/-6,2	-2220/-7,7	-2842/-10,1

Для того, щоб відбувалося звичайне відтворення населення потрібно, щоб у кожній сім'ї народжувались діти - не менше трьох. Тож про сім'ю, як основу людського суспільства, не тільки слід говорити, але й дбати. Мають бути створені такі передумови, які б соціально і матеріально зміцнили інститут сім'ї та покращили якість життя кожної чернігівської родини і, в першу чергу, молоді.

3. Мета Програми

Метою Програми є забезпечення необхідних умов для ефективного здійснення соціального захисту громадян, сприяння сім'ям, надання матеріальної підтримки громадянам міста при народженні дитини, створення умов безпечного материнства, удосконалення планування сім'ї, покращання демографічних процесів у місті.

4. Основні напрямки реалізації Програми

Основним напрямком виконання Програми є забезпечення надання одноразової матеріальної допомоги при народженні дитини матері новонародженої дитини, яка постійно проживає з дитиною та місце проживання якої зареєстровано в реєстрі територіальної громади міста Чернігова, у наступних розмірах:

- при народженні першої дитини - 5 000 гривень;
- при народженні другої дитини - 10 000 гривень;
- при народженні третьої і більше дитини - 20 000 гривень.

5. Джерела фінансування Програми

Фінансове забезпечення Програми здійснюється за рахунок коштів бюджету Чернігівської міської територіальної громади в межах видатків, затверджених рішенням міської ради про бюджет Чернігівської міської територіальної громади на відповідний бюджетний період та в межах фінансових можливостей бюджету, шляхом затвердження бюджетних призначень виконавчому комітету Чернігівської міської ради за КПКВКМБ 0213242 “Інші заходи у сфері соціального захисту і соціального забезпечення”.

6. Порядок фінансування Програми

1. Допомога надається при народженні дитини матері, яка постійно проживає з дитиною та місце проживання якої зареєстровано в реєстрі територіальної громади міста Чернігова.

2. Допомога виплачується на підставі рішення виконавчого комітету Чернігівської міської ради, прийнятого за пропозицією комісії з попереднього вивчення питання надання допомоги при народженні.

Персональний склад та положення про комісію з попереднього вивчення питання надання допомоги при народженні затверджується виконавчим комітетом Чернігівської міської ради.

Підготовка відповідних рішень покладається на відділ звернень громадян Чернігівської міської ради на підставі пропозицій комісії з попереднього вивчення питання надання допомоги при народженні.

3. Для підготовки проекту рішення про виділення коштів необхідна наявність наступних документів:

- заява від імені матері, яка постійно проживає з дитиною та місце проживання якої зареєстровано в реєстрі територіальної громади міста Чернігова;

- копія свідоцтва/свідоцтв про народження дитини/дітей (з пред’явленням оригіналів);

- копія сторінок паспорту громадянина України, що засвідчують особу матері дитини, та місце її реєстрації з наданням копії витягу із реєстру територіальної громади, що підтверджує відомості про місце проживання (перебування) особи (з пред’явленням оригіналів);

- для власників ID-паспорта - копія лицьової та зворотної сторінок та копія витягу із реєстру територіальної громади, що підтверджує відомості про місце проживання (перебування) особи (з пред’явленням оригіналів);

- копія довідки про присвоєння ідентифікаційного номеру, або копія сторінки паспорта з відміткою про відмову громадянина від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків через свої релігійні переконання;

- довідка про перебування дитини під наглядом лікаря з медичного закладу або лікаря (фізичної особи – підприємця), що здійснює приватну

медичну практику, з яким укладено декларацію.

4. Допомога надається одноразово на 1 (одну) дитину по першому зверненню матері за результатами розгляду комісією з попереднього вивчення питання надання допомоги при народженні та затвердження рішенням виконавчого комітету Чернігівської міської ради у наступних розмірах:

- при народженні першої дитини - 5 000 гривень;
- при народженні другої дитини - 10 000 гривень за відсутності рішення суду про позбавлення батьківських прав або рішення суду, яким встановлено, що смерть дитини настала з вини матері;
- при народженні третьої і більше дитини - 20 000 гривень за відсутності рішення суду про позбавлення батьківських прав або рішення суду, яким встановлено, що смерть дитини настала з вини матері.

У разі народження двійні:

- першої та другої дитини, допомога на кожную дитину надається у розмірі, що відповідає розміру матеріальної допомоги при народженні другої дитини;
- другої та третьої дитини, за відсутності рішення суду про позбавлення батьківських прав щодо старшої дитини або рішення суду, яким встановлено, що смерть старшої дитини настала з вини матері, допомога на кожную дитину надається у розмірі, що відповідає розміру матеріальної допомоги при народженні третьої дитини.

У разі народження трійні, допомога на кожную дитину надається у розмірі 20 000 гривень.

5. Повний комплект документів один із батьків (усиновитель, опікун) дитини повинен подати до відділу звернень громадян Чернігівської міської ради не пізніше, ніж через 12 місяців після народження дитини, для попереднього розгляду комісією з попереднього вивчення питання надання допомоги при народженні.

6. У разі смерті матері або інших обставин, які унеможливають надання їй матеріальної допомоги, питання її виділення розглядається на засіданні комісії та надаються пропозиції виконавчому комітету Чернігівської міської ради щодо виплати допомоги батькові дитини або іншій особі, яка здійснює опіку над дитиною або усиновителю.

7. Очікуваний результат Програми

Забезпечення виконання завдань і заходів Програми, а саме:

1. Формування відповідального батьківства в сім'ях.
2. Заохочення молодих сімей до народження другої та третьої дитини.
3. Здійснення соціального захисту громадян.
4. Покращання демографічних процесів у місті.

Виплата допомоги за рахунок коштів бюджету Чернігівської міської територіальної громади це - започаткування великої комплексної і цілісної політики, яка врешті-решт позитивно вплине на демографічну ситуацію в місті.

8. Контроль за виконанням Програми

Звіт про виконання Програми складається відділом звернень громадян Чернігівської міської ради і надається міській раді за підсумками кожного року.
